

Zhodnocení dopadů a rizik povinného zálohování PET lahví a hliníkových plechovek na segment odpadového hospodářství

(září 2022)

Česká asociace odpadového hospodářství (ČAOH) již shrnula většinu podstatných argumentů k této problematice v uceleném dokumentu „ZÁLOHOVÁNÍ PET LAHVÍ V ČR shrnutí aktuálního stavu (verze únor 2022)“. Tento dokument je přílohou č. 1 tohoto Zhodnocení.

Druhým podstatným materiálem, který úzce souvisí s možnými dopady zavedení povinného zálohování na odpadové hospodářství v ČR, je dokument ČAOH s názvem „Argumentace ke slabým stránkám, nejasnostem a rozporům zpracované studie CETA – Dopady zálohového systému na města a obce v České republice, květen 2022“. Tento dokument je přílohou č. 2 tohoto Zhodnocení.

Z obou uvedených materiálů níže uvádíme a doplňujeme vybrané argumenty vztahující se k možnému zhodnocení dopadů zavedení povinných záloh na segment odpadového hospodářství v ČR, včetně úzce propojených potřeb obcí a měst.

A. Obecně – negativní dopady zálohování na odpadové hospodářství – legislativní dopady:

- 1. Stát je dle platné legislativy nositelem cca 22 závazných cílů k oběhovému hospodářství** - cíle se týkají komunálních odpadů a musejí být splněny všechny společně (cíle ze zákona o obalech, cíle ze zákona o odpadech, CEP a SUP). Stát tedy musí řešit přechod na cirkulární ekonomiku v komunálním odpadovém hospodářství komplexně. Komplexní řešení zaměřené na všechny dotčené odpadové toky je efektivní a má výhodu využití souvisejících synergií. Zavedení povinných záloh na PET lahve a hliníkové plechovky naopak státu neřeší ani splnění samotných cílů směrnice SUP pro nápojové obaly a neřeší ani potřebu komplexního splnění závazných cílů oběhového hospodářství pro komunální odpady. **Navrhovaný systém povinných záloh nevede v rámci systému odpadového hospodářství k využití komplexního řešení a jeho logických synergií. Nevede ani ke splnění stanovených závazných cílů státu.**
- 2. Zálohování PET lahví je dle platné legislativy mimoběžné ve vztahu ke stanoveným závazným cílům EU pro nápojové plastové obaly** – v systému povinných záloh se nepočítá s řešením ostatních dotčených obalů, např. nápojových HDPE lahví, lahví od džusů, nápojových kartonů s obsahem plastu, lahví od mléka a dalších mléčných nápojů a řady dalších plastových obalů od nápojů. I při zavedení povinného zálohování PET lahví budou muset být tyto ostatní druhy plastových nápojových obalů, na které se vztahuje evropská legislativa a stanovený cíl, sbírány stávajícím systémem sběru. **Navrhovaný systém povinných záloh neřeší ani splnění cíle EU k plastovým nápojovým obalům.**
- 3. Současný systém sběru prokázal již nyní účinnost sběru 8 lahví z 10 uvedených trh** - Stávající systém sběru, který dosahuje účinnosti 82% z PET dodaných na trh je dokladem dlouhodobé účinnosti stávajícího systému. ČR již nyní plní evropské cíle sběru k roku 2025 (minimálně 77% hmotnosti obalů). Navíc tento systém je nyní obcemi, městy a firmami dále intenzifikován v souladu s novou legislativou a stávajícími strategickými materiály státu, takže se účinnost sběru PET lahví bude i nadále zvyšovat. Do roku 2029 se má navýšit

účinnost sběru o jednu lahev, tedy na 9 lahví z 10. Účastníci stávajícího systému s tímto cílem a jeho splněním v rámci rozvoje stávajícího systému jednoznačně počítají a mají k tomu připravené investice a plány rozvoje. **Zavedení povinných záloh by byl nesystémový legislativní krok působící proti dlouhodobě rozvíjeným snahám o rozvoj a intenzifikaci dobrovolného tříděného sběru**, který má jedny z nejlepších výsledků v EU a který zajišťuje sběr všech komodit (papír, plast, sklo, kov, bioodpad, textil, včetně zpětného odběru elektroodpadu, pneumatik atd.).

Dopady na odpadové hospodářství obcí a měst:

1. Prakticky všechny obce a města doplácí ze svých rozpočtů prostředky na zajištění cílů nakládání s odpady. **Obce jsou tedy ve vztahu k plnění odpadových cílů nákladově v mínusu. Zavedení povinných záloh bude mít k tomuto stavu ještě další negativní dopady na obce a města, jejich náklady ještě více prohloubí do mínusu. A to dokonce řádově o stovky milionů korun.** PET lahve tvoří cca 20 až 25% hmotnostního podílu tříděného sběru v obcích. Zavedením zálohování dojde k poklesu příjmu na straně obce z příspěvků od společnosti EKO-KOM. Vzhledem k tomu, že bude vytríděno méně plastů, musí se toto nižší procento počítat z původní částky nákladů, tzn. 1,44 mld, nikoli z částky navýšené o „ušlý zisk“ z prodeje PET, tzn., že pak by obce obdržely cca 807 MCZK oproti ve studii CETA¹ deklarovaným 1 031 MCZK, resp. 980 MCZK, které odpovídají aktuální situaci roku 2020. Tzn., že je zde zhoršení na příjmové straně obcí od EKO-KOMu o 173 MCZK.
2. **Jednotkové náklady současného třídícího systému při zavedení povinných záloh jednoznačně narostou.** Jednotkové náklady na systém tříděného sběru, který bude muset být tak, či tak intenzifikován, aby splnil všechny závazné evropské cíle státu, by se jednoznačně zavedením povinných záloh navýšily. Pokud ze systému uměle vyvedeme komodity s vysokou pozitivní hodnotou, řádově několika stovek milionů korun, pak se logicky zvednou jednotkové náklady celého systému. Tyto náklady opět ze značné části hradí obce a města, resp. jejich rozpočty.
3. Dle výpočtu uvedeného v příloze č. 2 tohoto Zhodnocení **narostou díky zavedení zálohového systému náklady na jednoho občana jen ve vztahu k výpukům příjmů od EKOKOMu a příjmů za prodej druhotné suroviny o minimálně 58 Kč na občana za rok. Pro město velikosti Prahy to znamená negativní ekonomický dopad ve výši 75 922 000 Kč.**
4. Snížením množství tříděných a svážených odpadů v obcích o PET lahve a plechovky se **obcím vzdálí možnost splnění zákonem stanovených cílů třídění komunálních odpadů, které musí obce vykazovat a plnit k rokům 2025, 2030 a 2035.**
5. **Riziko vracení dotací (na pořízení nádob či výstavbu třídících linek) z důvodu neplnění cílů v rámci OPŽP a požadavků na růst tříděného množství z již realizovaných projektů, kde by se díky snížení objemů sváženého a zpracovávaného plastového odpadu nepodařilo dodržet stanovenou udržitelnost projektů.**
6. **Riziko zvýšených nákladů obcí na potřebu zajištění větší míry úklidu kolem sběrných nádob v obcích a městech a souvisejícího litteringu.** Pokud budou povinně zálohované PET lahve a plechovky, pak méně přizpůsobiví občané a bezdomovci budou nepochybně prohledávat sběrné nádoby s cílem výděleku. Při tomto prohrabování sběrných nádob dochází k značnému znečištění okolního prostoru. Odpovědnost a náklady za tyto nové aspekty jednoznačně ponесou obce a města.

Doprovodné argumenty

1. **Ohrožení dosavadního třídění občany - Pokud budou muset lidé nosit vypité obaly zpět do obchodů, sníží se jejich ochota nosit další obaly k barevným kontejnerům.** Není možné rozvíjet úspěšný, dlouhodobě budovaný dobrovolný systém separace komunálních odpadů v obcích a současně jej nabourávat nesystémovými neodůvodněnými kroky, které narušují důvěru občanů, bez jejichž aktivní účasti na dobrovolném tříděném sběru nelze naplnit cíle cirkulární ekonomiky.

2. **Zásadní dopady na provozovatele třídících linek** - výpadek příjmů na straně třídících linek, ohrožení existence malých třídících linek, otázka plnění kvót vytříděnosti, reálná hrozba vracení dotací, otázka hrazení nákladů spojených se sběrem a tříděním zálohovaných PET lahví odložených do tříděného odpadu atd. (viz níže část B.)
3. **Ohrožení investic v recyklačním průmyslu** - uzavření jednoho či více druhů separovaných recyklovatelných odpadů do uzavřeného systému mimo tržní prostředí může vést k negativnímu dopadu na tržní prostředí jako takové. Může vést k ohrožení investic v recyklačním průmyslu, omezení přístupu některých průmyslových sektorů k recyklovatelným druhotným surovinám. Stejně tak může snížit konkurenceschopnost evropského a českého recyklačního průmyslu. (viz níže část B.)
4. **Druhotná surovina pro nápojový průmysl se v potřebné míře ve stávajícím systému dlouhodobě sbírá a je k dispozici v tržním prostředí** - Nápojový průmysl potřebuje pro splnění cílů obsahu rPET v nových lahvích dle legislativy 30 % PET lahví uvedených na trh. To je cíl k roku 2029. Pokud již nyní stávající systém zajišťuje sběr 80%, pak potřebné množství tvoří menší část, která je již nyní k dispozici v tržním prostředí, kde o něj soutěží všechny recyklační segmenty, kdy nápojový průmysl je pouze jeden z nich. **Není zde objektivní důvod, proč by právě nápojový průmysl měl dostat takto extrémní benefit od státu, aby 100 % dané komodity bylo zákonem odňato z tržního prostředí a přeměrováno do jednoho preferovaného menšího segmentu průmyslu, pokud je dostatek materiálu pro plnění cílů obsahu rPET na volném trhu.** Všechny ostatní segmenty, včetně obcí a měst, včetně obchodníků, dalších recyklátorů a dalších dotčených subjektů, které se aktivně podílí na zajištění cirkularity daných materiálů, by zavedením povinných záloh byly ze strany státu jednoznačně znevýhodněny, včetně dopadů do investic, které byly dlouhodobě budovány (ze strany obcí, měst, firem).

B. Dopady zavedení povinného zálohování na segment odpadového hospodářství (třídící linky, recyklátoři, svozové společnosti)

SVOZOVÉ SPOLEČNOSTI:

1. **Z pohledu životního prostředí se navýší uhlíková stopa ve vztahu k přepravě PET lahví.** Zatímco doposud byly PET lahve svázeny synergicky spolu s dalšími typy plastů, nově budou svázeny samostatně speciální nákladní dopravou z obchodů. Ostatní odpadní plasty však budou i nadále svázeny ze žlutých kontejnerů ze sběrných stanovišť obcí a měst. Narostou tedy jak dopravní vzdálenosti, tak negativní externality samotné nákladní dopravy.
2. **V tříděném odpadu bude chybět ekonomicky bonitní komodita, z jejíž hodnoty měly doposud benefit obce.** Dle Studie CETA o dopadech na obce a města¹ jde o cca 45 204 tun ročně. Ve vztahu k ceně komodity jsou ekonomické dopady na obce jednoznačně negativní.
3. **Sníží se efektivita vytížení svozové techniky,** často pořizované s podporou EU za dotační prostředky. Tím se zvýší jednotkové náklady svozu, což znamená další negativní dopad na obce a města.
4. Zvýšení doby svozu a tím i nákladů, protože osádka svozového vozidla se bude zabírat vyhledáváním zálohovaných lahví (praktická zkušenost z Německa)
5. **Problém litteringu v okolí nádob na tříděný odpad** – lze očekávat, že část obyvatel bude vyhledávat zálohované lahve, což povede k vyšším nákladům na úklid.

¹ Studie CETA – Dopady zálohového systému na města a obce v České republice, květen 2022

TŘÍDÍCÍ LINKY:

V ČR je cca 120 dotřídřovacích linek zpracovávajících tříděný sběr z obcí, část z nich vlastní i obce a města. Postupný náběh zálohového systému by vedl zejména k následujícím dopadům:

1. **Výpadek příjmů na straně třídících linek - výpadek příjmu třídících linek plynoucí z příspěvku EKO-KOMu.** Ze Studie CETA o dopadech na obce a města vyplývá, že by bylo odkloněno 45 204 t ze žlutých popelnic. Tzn., že třídící linky by přišly na vstupu o 45 204 tun x 212 = 9 583 000 CZK a dále pak o příspěvek za vyřídění PETu, který se platí na výstupu, tedy cca pro 30 000 tun x 500 = 15 000 000 CZK, tzn. v sumě dalších cca 24 583 000 MCZK ročně (počítáno v odměnách roku 2022. V roce 2020 byly odměny ze systému společnosti EKO-KOM za PET lahve ještě výrazně vyšší.)
2. **Otázka platné účinnosti třídící kvóty pro třídičky plastů** ze strany EKOKOMu - V tuto chvíli není jasné, jak by se plnila kvóta vyříděnosti 40%, pokud by ze systému byly odkloněny PET lahve. Kvóta aktuálně platí a ze Studie není jasné, jaké by k tomuto byly obchodně cenové podmínky od EKO-KOMu – toto je dalším nákladem, který se v konečné kalkulaci projeví.
3. **Uzavření malých dotřídřovacích linek**, které jsou provozovány především díky nejhodnotnější komoditě PET, ostatní plasty jsou doplňujícím tříděním, avšak pro splnění cílů a směřování odpadů do materiálového využití jsou velmi prospěšné a obtížně nahraditelné. Zajištění třídění ostatních plastových komodit by musely alespoň z části zajišťovat velké třídící linky, což povede ke zvýšení přepravních vzdáleností zvýšení uhlíkové stopy a růstu nákladů (zvláště v současné turbulentní době dramatického navyšování PHM).
4. **Dojde k významnému snížení účinnosti třídících linek z důvodu odklonu nejhodnotnější frakce, což povede k většímu podílu výmětů.**
5. V tříděném sběru vždy zůstane určitý podíl zálohovaných PET lahví, což povede k problémům se skladováním, neboť v případě dobré účinnosti zálohového systému bude jejich výskyt výrazně menší a tedy i jejich třídění a efektivní výroba balíku s vazbou na transport ke zpracovateli výrazně méně efektivní. **Kdo bude hradit třídícím linkám a obcím náklady spojené se sběrem a dotříděním nápojových PET lahví, které by byly zálohovány a zůstaly v tříděném sběru?** Společnost EKO-KOM za ně nebude platit, měl by tedy platit nápojový průmysl, který však bude provozovat zálohový systém.
6. V případě dotací získaných na zvýšení kapacity linky existuje významné riziko jejich vracení (s ohledem na podmínku udržitelnosti investic z EU fondů v čase).

RECYKLÁTOŘI:

1. **Uzavření jednoho druhu separovaných recyklovatelných odpadů do uzavřeného systému mimo tržní prostředí povede k negativnímu dopadu na tržní prostředí jako takové.**
2. **Povinný zálohový systém může vést k ohrožení investic v recyklačním průmyslu, omezení přístupu některých průmyslových sektorů k recyklovatelným druhotným surovinám.** Toto riziko se již v praxi projevuje. Řada odpadových a zpracovatelských firem odložila své investice do moderních systémů oběhového hospodářství s ohledem na stále řešení otázky povinných záloh. Pokud bude zaveden systém povinného zálohování, tyto investice v řadě případů nebudou realizovány.
3. **Riziko vzniku segmentových monopolů pro nakládání s druhotnými surovinami**, kdy např. segment nápojového průmyslu bude mimo tržní prostředí řídit toky druhotné suroviny PET, na které je mimo jiné závislý například recyklační automobilový průmysl. Ten však bude mít nedůvodné znevýhodnění a bude nelogicky závislý na vůli či ne vůli nápojového průmyslu.
4. Pokud se ČR nachází v geopolitické zóně tržního hospodářství a v zóně volného obchodu, pak je představa řízeného vyvážení vybraných druhotných surovin mimo tržní prostředí a jejich legislativní přidělování vybraným vlivným průmyslovým segmentům (např. nápojovému) přinejmenším zcestná a neakceptovatelná. **Nápojový průmysl potřebuje pro splnění cílů obsahu rPET v nových lahvích 30-35 % PET lahví uvedených na trh. Pokud již nyní**

stávající systém zajišťuje sběr 80%, pak potřebné množství tvoří menší část, která je již nyní k dispozici v tržním prostředí, kde o něj soutěží všechny recyklační segmenty. Není zde objektivní důvod, proč by právě nápojový průmysl měl dostat takto extrémní benefit od státu, aby 100 % dané komodity bylo zákonem odňato z tržního prostředí a přeměřováno do jednoho preferovaného menšího segmentu průmyslu, pokud je dostatek materiálu pro plnění cílů obsahu rPET na volném trhu. Všechny ostatní segmenty, včetně obcí a měst, včetně obchodníků, dalších recyklátorů a dalších dotčených subjektů, které se aktivně podílí na zajištění cirkularity daných materiálů, by zavedením povinných záloh byly ze strany státu jednoznačně znevýhodněny, včetně dopadů do investic, které byly dlouhodobě budovány (ze strany obcí, měst, firem).

5. **Je zde reálné riziko snížení konkurenceschopnosti českého recyklačního průmyslu.** Zde lze uvést aktuální příklad Slovenska, kde zavedený zálohový systém dosud nepřinesl recyklátorům přísun zálohovaných obalů a tak musí stále část PET láhví nakupovat ze zahraničí².

Ing. Petr Havelka

výkonný ředitel

Česká asociace odpadového hospodářství

Přílohy:

1. Materiál České asociace odpadového hospodářství „*ZÁLOHOVÁNÍ PET LAHVÍ V ČR shrnutí aktuálního stavu (verze únor 2022)*“
2. Materiál České asociace odpadového hospodářství „*Argumentace ke slabým stránkám, nejasnostem a rozporům zpracované studie CETA – Dopady zálohového systému na města a obce v České republice, květen 2022*“

Zdroje informací a odkazy:

¹ Studie CETA – Dopady zálohového systému na města a obce v České republice, květen 2022

² <https://www.odpady-portal.sk/Dokument/106871/recyklat-drahsi-povodny-plast-ciele-recyklacie.aspx>
<https://www.odpady-portal.sk/Dokument/106853/recyklacia-pet-flas-vyzbieranych-cez-zalohovanie.aspx>

² <https://www.odpady-portal.sk/Dokument/106871/recyklat-drahsi-povodny-plast-ciele-recyklacie.aspx>
<https://www.odpady-portal.sk/Dokument/106853/recyklacia-pet-flas-vyzbieranych-cez-zalohovanie.aspx>

Česká asociace odpadového hospodářství

Pod Pekárnami 157/3, 190 00 Praha 9

IČ: 66001536; web: www.caoh.cz

Tel.: 731 405 068; email: info@caoh.cz

ZÁLOHOVÁNÍ PET LAHVÍ V ČR

shrnutí aktuálního stavu (verze únor 2022)

1. HISTORIE ZÁLOHOVÁNÍ PET LAHVÍ V ČR

V minulosti (90. léta) již byly PET lahve v ČR zálohovány (1,5 l - Coca-Cola, Pepsi Cola), ale bylo od toho upuštěno. Následně Ministerstvo životního prostředí připravovalo v roce 2009 návrh zákona, kde měly být zálohy znovu prosazeny (ministr Martin Bursík). Tento návrh však nebyl po široké diskuzi a řadě argumentů realizován. Mezi velmi aktivní kritiky zavedení záloh tehdy patřilo České sdružení pro obaly a životní prostředí, Svaz minerálních vod, Svaz výrobců nealkoholických nápojů, Potravinářská komora ČR a mnoho dalších. Řadu analytických materiálů zajišťovala i autorizovaná obalová společnost EKO-KOM, a.s. V médiích bylo v této souvislosti zmiňováno, že na základě studie není pro zavedení záloh na PET lahve a další obaly důvod¹. Se zavedením záloh na PET lahve a plechovky nesouhlasil např. ani Svaz obchodu a cestovního ruchu, podle kterého by tato povinnost výrazně zkomplikovala život zejména malým obchodníkům: *"Byli by nuceni vynakládat finanční prostředky na sběr prázdných nápojových obalů, a to buď zakoupením automatu, či najmutím další pracovní síly."*

Celá diskuze roku 2008-2009 skončila faktickou společenskou dohodou, že výsledků podobných, jako dává zálohový systém, se dosáhne spoluprací výrobců obalů, tedy i nápojového průmyslu, s obcemi a odpadovými firmami na intenzivním tříděném sběru plastů. Této dohodě byly přizpůsobeny investice odpadových firem i měst a obcí do infrastruktury tříděného sběru, sběrových nádob, svozové techniky i dotřídňovacích zařízení. Tyto investice do systému probíhaly posledních 12 let.

Když by se zálohy před deseti lety zavedly, byly by investice do infrastruktury prováděny zcela jinak. Jinak by se organizoval i tříděný sběr. Po společenské dohodě byla infrastruktura v celém řetězu nakládání s odpady vytvořena na téměř dvojnásobný objem tříděného sběru (plastů), než by byla potřebná, kdyby v něm nebyl zálohovaný nápojový PET. Část této infrastruktury byla budována s použitím dotací z operačních programů, kde u některých dosud platí podmínky udržitelnosti, zejména v množství vytríděného plastu.

Při případném zavedení povinných záloh tak hrozí i přímý finanční dopad vrácením dotací, které by zvažovaným krokem části nápojového průmyslu, pokud by byl vynucen státem (legislativou), mohly být znehodnoceny. **Již nyní se přitom ukazuje, že provedené investice do systému třídění odpadů v obcích a městech jsou a budou velmi potřebné i v budoucnu, neboť Česká republika se zavázala ke splnění vysokých cílů směrnice balíčku oběhového hospodářství Evropské komise z roku 2018. Ty jsou stanoveny pro všechny komunální odpady.** Nikoli jen pro vybrané nejlépe vytríditelné a nejlépe recyklovatelné složky obsažené v nich, jako např. PET (polyethylentereftalát).

¹<https://www.finance.cz/zpravy/finance/244956-blaha-zalohy-na-pet-lahve-nyne-nejsou-na-poradu-dne/>

2. LEGISLATIVA EVROPSKÉ UNIE

Balíček směrnic k oběhovému hospodářství - CEP (circular economy package)

- **Směrnice Evropského parlamentu a Rady o odpadech**
 - o zajistit recyklaci komunálních odpadů na 55 % v roce 2025, 60 % v roce 2030 a na 65 % v roce 2035
- **Směrnice Evropského parlamentu a Rady o obalech a odpadových obalech** (nová pravidla pro výpočet dosažení cílů recyklace a nové cíle pro recyklaci)

	Veškeré obaly	Plast	Dřevo	Železné kovy	Hliník	Sklo	Papír a lepenka
do 2025	65%	50%	25%	70%	50%	70%	75%
do 2030	70%	55%	30%	80%	60%	75%	85%

Směrnice o jednorázových plastech - SUP (single use plastic)

- **Směrnice Evropského Parlamentu a Rady o omezení dopadu některých plastových výrobků na životní prostředí**
 - o cíl dosáhnout tříděného sběru nápojových plastových lahví na jedno použití 90 % do 2029, s dílčím cílem 77 % v roce 2025
 - o cíl od roku 2025 mají PET lahve obsahovat alespoň 25 % recyklovaného PET a od roku 2030 mají PET lahve obsahovat alespoň 30 % recyklovaného PET

3. ZAHRANIČNÍ ZKUŠENOSTI

MŽP prezentovalo², že celosvětově pouze 15 % zálohových systémů by splnilo cíl pro tříděný sběr 90 % (ze směrnice SUP). Je tedy zřejmé, že dosažení cíle požadovaného směrnicí SUP (90% do roku 2029) pomocí zavedení zálohového systému je značně nejisté.

V některých evropských zemích funguje systém zálohování PET lahví i plechovek. Zálohované PET lahve mají třeba v **Dánsku** nebo **Německu**. Nově v tomto roce schválili zálohy na veškeré nápojové lahve a plechovky v **Anglii**.

V **Německu** jsou lahve zálohované, takže se jich vrací plných 98 %, platí záloha 0,25 eura (necelých sedm korun). MŽP však v této souvislosti v médiích uvádělo³, že „*případ Německa je jediným v Evropě, kdy se zálohování PET láhví zavedlo již v době existence systému kontejnerového sběru odpadů z obalů. Motivem k jeho zavedení v Německu byla snaha o zvýšení prodeje nápojů v opakovaně použitelných obalech, což se paradoxně nepodařilo. Za 15 let fungování tohoto systému mají Němci návratnost jednocestných PET láhví vyšší než 90 procent, což je určitě dobrý výsledek. K tomu je však třeba doplnit, že se jedná pouze o PET lahve. Naopak třídění, a tedy i recyklace všech odpadních plastů měla v Německu spíše sestupnou tendenci⁴.*“

S příliš vysokými náklady na zálohový systém bojuje **Litva**, která zavedla zálohový systém v roce 2016. Výška zálohy je 0,10 €. Statistiky zálohového systému nápojových obalů ukazují, že náklady na tunu odpadu uvedeného na trh jsou 927€, přitom na tunu vysbíraného a materiálově zpracovaného (recyklovatelného) odpadu náklady představují sumu 976 €. V systému Zelený bod (RZV) náklady na tunu odpadu uvedeného na trh jsou 120 €, přitom na tunu vysbíraného a materiálově zpracovaného odpadu (recyklovaného) náklady představují sumu 300 €. Tyto náklady jsou dvojnásobkem výšky oproti původním nákladům před spuštěním zálohového systému, kde tuna odpadu uvedeného na trh stála 60 € a náklady na sběr a recyklaci tuny odpadu byly ve výšce 130 €⁵.

Od 1. ledna 2022 se na **Slovensku** má spustit zálohový systém na jednorázové nápojové obaly (plastové lahve a plechovky). Ještě před samotným spuštěním zálohového systému se však objevuje řada problémů (mj. nutnost přenastavit cíle a standardy sběru v obcích, obavy z neochoty občanů třídit jiné plastové obaly, apod.).

Ověřitelný fakt, že splnění evropských cílů sběru PET lahví lze standardně dosáhnout rozvojem efektivní sítě třídění v rámci státu a tedy bez vynuceného zavedení záloh, dává zkušenost a aktuální čísla z Belgie⁶. V Belgii již v roce 2020 dosáhli stávajícím plošným systémem třídění výsledků sběru v míře 92 %. Podstatný je také další ověřitelný fakt z tohoto státu, a to že ve stejném roce šlo plných 54 % recyklátu PET zpět do nových PET lahví. Neplatí tedy často uměle šířené informace, že stávající systém nemůže nasměrovat potřebné množství rPET zpět do výroby. Jde jen o vyvážení poptávky s nabídkou a o aktivní přístup na straně obalového průmyslu.

² Prezentace MŽP ze dne 4. 6. 2019, https://www.mzp.cz/cz/news_190606-zalohovani-PET

³ <https://www.novinky.cz/ekonomika/483133-zalohovane-pet-lahve-jsou-opet-na-poradu-dne.html>

⁴ <https://www.novinky.cz/ekonomika/483133-zalohovane-pet-lahve-jsou-opet-na-poradu-dne.html>

⁵ <https://www.odpady-portal.sk/Dokument/106445/aktualny-vyvoj-a-vplyv-zalohovych-systemov-na-rozsirenu-zodpovednost-vyrobcov.aspx>

⁶ <https://www.fostplus.be/en/blog/circularity-in-drinks-packaging-only-way-forward>

4. SOUČASNÁ SITUACE V ČR

V současné době jsou PET lahve sbírány v rámci tříděného sběru v obcích. Obce dostávají od autorizované obalové společnosti **EKO-KOM, a.s. (EKO-KOM)**, za vyřídění obalových odpadů finanční odměny. **Jedná se o dlouhodobě stabilně fungující systém** třídění a recyklace obalových odpadů (podle výroční zprávy EKO-KOM, a. s., za rok 2020 bylo celých 76 % všech obalů uvedených na trh vyříděno a předáno dalšímu k využití)⁷.

ČR má s ohledem na dlouhodobě budované investice do třídění jeden z neúspěšnějších systémů třídění obalových odpadů v Evropě. EKO-KOM prezentuje v médiích, že ČR dosahuje již 82 % třídění nápojových PET obalů.⁸ Rovněž podle MŽP⁹: „ČR již dnes plní nové evropské cíle, které stanovují povinné množství vyříděných PET lahví k roku 2025.“ Investice do vysokých nákladů na zavedení de-facto paralelního zálohového systému tak nedávají v této situaci smysl. V případě potřeby dalšího navýšení výsledků třídění, lze ve stávajícím systému dále zvážit možnost zaměřit se i na dotřídění dalších typů odpadů z obcí a měst. Je to jen otázka technologického nastavení třídících procesů.

Projekt, který má vyhodnotit a zefektivnit systém sběru a recyklace PET lahví zavedením záloh, prosazují dlouhodobě **Karlovarské minerální vody, které jsou rovněž hlasitým zastáncem povinného zavedení záloh.** Tato společnost si k dané problematice zadala **analýzu u Institutu Cirkulární Ekonomiky (INCIEN, Soňa Jonášová)**¹⁰. Ministerstvo životního prostředí si jakožto stát, zadalo objektivizovanou analýzu u Centra ekonomických a tržních analýz (CETA). **Systém zálohování PET lahví představený iniciativou Zálouhujme.cz vyhodnotila státem poptaná studie CETA v roce 2019 jako nevhodný k zavedení v ČR**¹¹: *„Klade nároky na spotřebitele, obchodníky a obce a je rizikem pro zavedení funkčního systému třídění. Ten ČR dlouhá léta budovala a byla do něj investována spousta peněz. Současně patří k nejlépe fungujícím systémům na třídění obalů a je nejlépe fungujícím systémem na třídění plastů v EU.“* Ministerstvo životního prostředí se na základě závěrů této studie nepřiklonilo k povinnému zavedení záloh na PET lahve v rámci přípravy balíku nové odpadové legislativy (účinnost od 1. ledna 2021). Poslanecká sněmovna následně rovněž nepodpořila povinné zavedení záloh na PET lahve. Sněmovna souhlasila s logickou možností fungování záloh, jakožto dobrovolného nástroje, pro který se může rozhodnout svobodně každý výrobce, pokud to uzná za vhodné.

V listopadu 2021 se k prosazení povinného zálohování PET lahví a plechovek mediálně přidaly ještě další velké nápojářské společnosti, a to **Coca Cola, Kofola a Plzeňský Prazdroj.** Tyto společnosti pak zaslaly vybraným politikům otevřený dopis k prosazení jejich obchodního záměru – **povinného zálohování.** Jako základní sdělovaná motivace k zavedení záloh je dle těchto společností sdělována potřeba dosažení cirkularity jejich obalů a splnění stanovených cílů evropských směrnic. V tomto směru se nabízí otázka, proč těmto čtyřem velkým výrobcům nestačí stávající možnost dobrovolného zavedení záloh na své produkty. Ta by jim nepochybně zajistila sběr většiny jejich konkrétních obalů a možnost jejich cirkularity ve vlastním ostrovním systému. Jejich tvrzená motivace k ochraně ŽP by tedy byla naplněna. Jak již bylo uvedeno, stávající zákon toto jednoznačně umožňuje. **Uvedené společnosti nicméně požadují zavedení povinného zálohování vůči všem občanům. Požadují tedy zavedení zákazu prodeje nezálohovaných obalů, což znamená zrušení dosavadního práva spotřebitele na výběr, v jakém**

⁷ www.ekokom.cz

⁸ https://hobby.idnes.cz/trideni-odpadky-5plus2-0us-/hobby-domov.aspx?c=A181207_114030_hobby-domov_bma

⁹ https://www.mzp.cz/cz/news_190606-zalohovani-PET

¹⁰ <https://www.zalohujme.cz/>

¹¹ https://www.mzp.cz/cz/news_190606-zalohovani-PET

obalu si to které zboží koupí. A to je již zásadně jiná otázka, zda zde existuje objektivní potřeba brát plošně spotřebitelům jejich základní právo na výběr.

Takovéto vynucovací a represivní opatření má totiž samozřejmě i své tržní dopady, má také své obchodní, marketingové a konkurenční dopady, jak na každého jednotlivého spotřebitele, tak také např. i na menší výrobce, na malé obchody v malých obcích, apod.

Strategický rámec cirkulární ekonomiky České republiky 2040 (Cirkulární Česko 2040)¹² schválený vládou ČR dne 13. 12. 2021:

Co se týče zavádění zálohových systémů, je ve znění CČ2040 na doporučení OECD přímo uvedeno: „Zvážit možnosti vytvoření zálohových systémů, které zajistí odpovídající úroveň sběru, popř. opětovného použití, zejména výrobků s nebezpečným obsahem,“ napsala ČTK za MŽP Dominika Pospíšilová.¹³ „Strategický rámec cirkulární ekonomiky České republiky 2040 dlouhodobě připravujeme ve spolupráci s OECD, Evropskou komisí a mnoha subjekty na národní úrovni. Prošel veřejnou konzultací, on-line seminářem se širokou účastí, ale nikde, ani během dalších diskusí, téma zálohování PET lahví nebo plechovek nijak zřetelně nezaznívalo, a to ani od signatářů otevřeného dopisu,“ sdělila Pospíšilová. „Někteří z nich paradoxně zasedají přímo v naší pracovní skupině ke Strategickému rámci cirkulární ekonomiky České republiky 2040,“ doplnila.

„MŽP jednoznačně ve svých strategických dokumentech preferuje a bude preferovat cestu předcházení vzniku odpadů a odstraňování zbytečných bariér recyklace nápojových obalů samotnými výrobci,“ napsala pak také Pospíšilová. „Konkrétně máme na mysli například potahování PET lahví nerecyklovatelnými fóliemi, zbytečné barevné modifikace, které jsou pravou příčinou potíží s recyklací, ne způsob sběru daného obalu,“ uzavřela.

Podle MŽP je jednoznačně třeba zajistit systémové řešení, které povede ke splnění všech cílů oběhového hospodářství, ke kterým se ČR zavázala:

MŽP už dříve uvedlo, že současný systém sběru je funkční, plošné a povinné zálohování PET lahví a plechovek odmítá. Resort se mimo jiné obává, že by při vyřazení PET lahví z tříděných kontejnerů klesla vůle lidí tříditi ostatní komunální odpady. Tedy odpady, k jejichž vysoké míře recyklace se Česká republika zavázala.

Potřeba pokračování a dalšího rozvoje stávajícího systému třídění komunálních odpadů v obcích a městech se ukazuje jako zcela zásadní pro možné naplnění závazných cílů balíčku oběhového hospodářství Evropské unie z roku 2018. Subjekt, který je za splnění části cílů týkajících se obalového průmyslu v České republice odpovědný, tedy autorizovaná obalová společnost EKO-KOM, vytvořil v roce 2020 strategii k možnému naplnění cílů, ke kterým se Česká republika zavázala. Strategie nese jméno Strategie 21. Tato strategie byla připomínkována a následně odsouhlasena i dalšími klíčovými subjekty k sektoru odpadového hospodářství, který je nezbytný pro možné splnění definovaných cílů, neboť je z velké části bude fyzicky naplňovat, nebo k jejich naplňování bude zásadní měrou přispívat. Konkrétně byla Strategie 21 odsouhlasena jak Českou asociací

¹² https://www.mzp.cz/cz/news_20211213_Vlada-schvalila-Cirkularni_Cesko_2040

¹³ <https://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/zalohovane-pet-lahve-nejsou-v-planu-ministerstva-zivotniho-prostredi.pridejte-je-zada-iniciativa>

odpadového hospodářství (ČAOH), tak Spolkem veřejně prospěšných služeb (SVPS), Sdružením komunálních služeb (SKS), ale i Českou asociací oběhového hospodářství (ČAOBH). Tuto strategii rovněž připomínkoval a odsouhlasil Svaz města a obcí České republiky (SMO ČR), neboť obce a města jsou jakožto producenti komunálních odpadů klíčovým prvkem možného naplnění závazných cílů evropských směrnic k oběhovému hospodářství. Strategie 21 předpokládá potřebu dalšího rozvoje a intenzifikace stávajícího systému třídění a recyklace komunálních odpadů.

5. POZITIVA, NEGATIVA A DOPLŇUJÍCÍ KOMENTÁŘE Z PRAXE K ZAVEDENÍ ZÁLOHOVÁNÍ PET LAHVÍ V ČR (argumenty jsou velmi podobné i pro kovové obaly)

POZITIVA:

- Zálohování PET lahví je spojeno s vysokou procentuální úrovní jejich sběru.
- Zálohování je podle jeho zastánců cesta i k vyšší míře recyklace PET lahví. Recyklační průmysl v porovnání s ostatními plasty jeví o PET lahve největší zájem.
- Ekologové rovněž uvádějí argument, že část spotřebitelů by mohla záloha a komplikace s ní spojené odradit od nákupu nápojů v PET lahvích úplně.
- Některé povinné osoby v rámci současné tzv. „autorizované obalové společnosti“ opakovaně kritizují dosavadní monopolní systém plnění povinností sběru a využití obalů a chtějí jeho změnu. Zavedení zálohového systému může pro některé z nich být chtěnou volbou.

NEGATIVA:

- Zavedení zálohového systému povede pouze k možnému splnění cílů vytyčených jednou evropskou směrnicí SUP (single use plastic). Zatímco vylepšení dosavadních systémů třídění odpadu v obcích, doplněné o různé míry dotřídění směsného komunálního odpadu, povede ke splnění širších cílů vytyčených evropskými směrnicemi CEP (circular economy package) i SUP (single use plastic). V případě zavedení zálohování by tedy reálně hrozilo, že cílů požadovaných CEP nebude v ČR dosaženo. To je zcela reálné riziko, které si však Česká republika nemůže dovolit. Z hlediska cílů směrnic CEP i SUP dosahuje nejlepších výsledků varianta zahrnující kombinaci současného systému tříděného sběru spolu s odříděním vhodných frakcí využitelných odpadů ze směsných odpadů, které je aplikováno na 100 % směsného komunálního odpadu. Vyplývá to z kalkulací¹⁴ uvedených ve Studii dopadů zavedení zálohového systému na nápojové obaly z PET, kterou si u CETA zadalo MŽP.
- Zálohování PET lahví by znamenalo **pro spotřebitele zkomplikování současného způsobu třídění odpadů**. Znamenalo by to skladování PET lahví doma. Přitom síť kontejnerů je v současné době velmi hustá a snadno dostupná a spotřebitel je na stávající systém třídění navyklý. Navíc v řadě obcí a měst se velmi rychle rozvíjí systém „door to door“, kdy občané mají své sběrné nádoby přímo v rodinných domech, což systém třídění činí prakticky nejefektivnějším vůbec.

¹⁴ Studie dopadů zavedení zálohového systému na nápojové obaly z PET Centrum ekonomických a tržních analýz, z.ú. (CETA), 2019, str. 37

[https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/news_190606-zalohovani-PET/\\$FILE/Studie_PET_CETA_2019.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/news_190606-zalohovani-PET/$FILE/Studie_PET_CETA_2019.pdf)

Naopak aby automaty mohly lahve identifikovat, bude velmi pravděpodobně nutné, aby byla lahev vložena „nedeformovaná“, což představuje problém pro spotřebitele při skladování lahví a manipulaci s nimi.

- Případné zavedení zálohování PET lahví by se muselo vypořádat s řadou problematických situací v praxi u povinných osob podle zákona o obalech. Zákon o obalech např. v § 9 stanoví, že „Osoba, která uvádí na trh nebo do oběhu výrobky ve vratných zálohovaných obalech prodejem spotřebiteli v provozovně, je povinná zajistit, aby tyto vratné zálohované obaly byly v této provozovně vykupovány po celou provozní dobu“. Jakým způsobem by se řešilo zálohování např. u malých obchodů, stánků, hotelů, restaurací a občerstvení? Pokud by pro tyto provozovny byla z praktických důvodů (prostor na uskladnění atd.) výjimka z výkupu zálohovaných PET lahví. Povede to ke snížení efektivity zálohových systémů. Rovněž by to představovalo zásah do ochrany spotřebitele, který má právo dostat zpět svoji zálohu v místě prodeje.
- **Obchodníci budou muset investovat** značné částky do automatů, zaměstnanců i prostor pro skladování lahví. Další náklady navíc bude samozřejmě představovat i např. samostatná doprava PET lahví na třídící linky či do zpracovatelských zařízení. Zvláště v případě malých obchodníků by zálohování způsobilo značné potíže, jak již dříve komentoval Svaz obchodu a cestovního ruchu, či Asociace českého tradičního obchodu.
- Další zatížení malých obchodů v obcích. Obchody budou postaveny před problém, do jaké míry nabízet výrobky v zálohovaných obalech a nést pak komplikace a náklady se zálohami spojené. To by mohlo vést k užší nabídce výrobků a odlivu zákazníků, což zhorší již tak obtížnou situaci v malých obcích. Naopak to znamená zvýhodnění pro velké obchody ve větších městech, které tímto mohou přijít o svoji konkurenci v podobě malých obecních obchodů.
- Hrozí riziko, že pokud budou PET lahve spotřebitelé kvůli finanční motivaci nosit zpátky do obchodu, **sníží se motivace třídít ostatní plastové odpady**. Tím by došlo k **oslabení současného osvědčeného systému třídění** všech druhů plastů (a nejen plastů), který má v ČR velmi dobré výsledky a také k **omezení možnosti splnit evropské recyklační cíle pro komunální odpady**. Touto negativní zkušeností v minulosti prošlo např. Německo, kde po zavedení systému zálohování PET lahví poklesla míra recyklace plastových obalových odpadů¹⁵ (o 11%). To si nyní ČR nemůže v žádném případě dovolit. A nemohou si to dovolit ani obce a města, která mají nově cíle třídění dokonce právně závazně stanovené v nové odpadové legislativě a mají je stanovené na skutečně vysoké míry až 70 %.
- Zálohový systém se má týkat pouze **jednocestných (nikoliv opakovaně použitelných) PET lahví**. **Jinými slovy to znamená, že vykoupené lahve se v žádném případě znovu nenaplní a nepoužijí, tak jak je tomu např. u pивních lahví**. Je třeba podtrhnout, že PET lahve, které se v zálohovém systému vyberou, skončí technicky ve stejných procesech nutné úpravy jako PET lahve ze žlutých kontejnerů z obcí a měst. Faktická ekologická přidaná hodnota zálohového systému PET v podmínkách ČR tak není zřejmá.
- Pokud by PET lahve místo ve žlutých kontejnerech obecních systémů končily na základě zálohy u obchodníků, **poškodilo by to v konečném důsledku finančně obce** (nebudou dostávat finanční odměny za vytríděné obalové PET odpady). Obcím se pak třídění plastů nebude finančně vyplácet. Zavedení systému zálohování by převedlo PET lahve ze žlutých kontejnerů v obcích do jiného materiálového toku, který je i jinak financován. **Doplatil by na to dosavadní systém tříděného sběru v ČR a jeho účastníci, včetně občanů. Není tedy jasné, jaký celospolečenský finanční přínos by takové řešení mělo mít.** Obce přitom vzhledem k nové odpadové legislativě (tzv. třídící cíle) investovaly

¹⁵ Studie dopadů zavedení zálohového systému na nápojové obaly z PET Centrum ekonomických a tržních analýz, z.ú. (CETA), 2019, str. 61

[https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/news_190606-zalohovani-PET/\\$FILE/Studie_PET_CETA_2019.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/news_190606-zalohovani-PET/$FILE/Studie_PET_CETA_2019.pdf)

značné částky na vylepšení svých obecních systémů odpadového hospodářství, např. pořízení barevných nádob k rodinným domům, či pytlové způsoby sběru vytríděných složek komunálního odpadu. *A to často i za dotace z Operačního systému ŽP (např. Turnov získal bezmála 6 milionovou dotaci¹⁶). Z vyjádření Svazu měst a obcí ČR: „Jelikož záměr na zálohování PET lahví tak, jak byl představen KMV, je v podstatě jen přesměrování toku odpadů od občanů mimo komunální systémy nakládání s odpady, tj. mimo vytvořenou a zavedenou strukturu třídění odpadů, vnímáme jej jako zásadně ohrožující odpadového hospodářství měst a obcí ČR“.¹⁷*

- Zavádět povinné zálohy na jeden z nejlépe vytríditelných a nejlépe recyklovatelných materiálů, se kterým objektivně nejsou žádné problémy jak z hlediska sběru, tak z hlediska recyklace, nedává z celospolečenského, ani z finančního hlediska smysl. I MŽP uvádí argument, že „PET lahve pro svou atraktivitu po dotřídění do značné míry financují recyklaci dalších plastů, které jsou méně zajímavé jak po stránce ekonomické, tak i technologické. **Dá se tedy očekávat, že by zavedení záloh na PET lahve prodražilo nakládání a recyklaci ostatních plastů.** To by mělo negativní ekonomický dopad na dotřídovací linky i na obce“¹⁸. Ve svém důsledku by to logicky mělo i **negativní dopad na cíle evropského balíčku oběhového hospodářství (CEP)**.
- **Negativní zásah do ekonomiky fungujících zařízení pro nakládání s odpady**, zejména dotřídovacích linek a zpracovatelských zařízení. Zavedení zálohového systému se dotkne nejen obcí, ale i svozových společností, jak komunálních, tak privátních. Došlo by k přetřhání současných vazeb odbytu těchto materiálů, který dnes již končí v recyklačním průmyslu.
- Z důvodu nutnosti plnit i cíle ze směrnice CEP (viz výše) je provoz dotřídovacích linek důležitý. V přípravě jsou projekty na významné rozšíření a modernizaci jejich kapacit. Zavedení povinného zálohování by změnilo množství potřeby a ekonomiku těchto zařízení nezbytných ke splnění závazných evropských cílů ke komunálním odpadům. Ohrozilo by to fungování jak dosavadních třídících linek, tak vznik nových třídících linek. I zkušenost z již citované Belgie jasně ukazuje, že třídící linky jsou pro splnění vysokých evropských cílů oběhového hospodářství jedním z klíčových prvků.
- Autorizovaná obalová společnost EKO-KOM nesmí nakládat s obaly. Nesmí je vlastnit, nesmí je zpracovávat. Je to uvedeno přímo v zákoně o obalech. Je to tam proto, aby tříděné odpadové komodity byly v tržním prostředí a mohly být předmětem tržní konkurence, jak technologické, tak obchodní. Povinnými zálohami na specificky nejlépe recyklovatelné komodity typu PET, by se zcela nelogicky šlo přesně opačným směrem. Směrem jednoznačně negativním z pohledu trhu a volné soutěže. To by samozřejmě mohlo vyhovovat obchodním zájmům několika největších nápojářských společností, které povinné zálohování aktuálně prosazují. Celospolečensky se však evidentně jedná o negativní a netržní posun.
- Při zavedení zálohového systému se komodita PET vyjme z tržního prostředí a bude ve vlastnictví nápojového průmyslu
 - Stávající recyklační průmysl, pro který byla tato dosud tržně obchodová surovina nutná k procesům recyklace o tuto surovinu přijde – přijde tak o dosavadní možnost recyklace; proč by měla být jedna recyklace lepší, než druhá; vždyť je to přeci stále recyklace.

¹⁶ <https://www.enviweb.cz/120518>

¹⁷ Studie dopadů zavedení zálohového systému na nápojové obaly z PET Centrum ekonomických a tržních analýz, z.ú. (CETA), 2019, Příloha č. 9, str. 97

[https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/news_190606-zalohovani-PET/\\$FILE/Studie_PET_CETA_2019.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/news_190606-zalohovani-PET/$FILE/Studie_PET_CETA_2019.pdf)

¹⁸ <https://www.novinky.cz/ekonomika/468044-zalohovat-pet-lahve-ministerstvo-je-proti.html>

- Pokud by se měla varianta povinného zavedení zálohového systému dále zvažovat, je třeba vyhotovit podrobné analýzy dopadů na segmenty průmyslu, které doposud PET hojně využívaly k recyklaci – autoprůmysl, textilní průmysl, apod.
- Stávající systém má jednoznačně potenciál k zajištění toho, že množství PET potřebné pro splnění cílů využití rPET pro výrobu nových PET lahví se ve stanovených letech naplní. V případě potřeby je toto možno definovat.
- Zavedení zálohového systému logicky vede k navýšení potřeby dopravy. Namísto společného svozu všech vyříděných plastů, tak jako doposud, se nově budou navíc svážet i odděleně sbírané PET lahve ze zálohového systému. Při navýšených dopravních potřebách pak přímo úměrně roste i zatížení vyšší produkcí CO₂. Tím se zcela protismyslně ztratí dosavadní synergie jednotného systému třídění a zpracování plastů.
- Pokud se navrhuje zavedení záloh na nápojový PET a tvrdí se, že je to kvůli životnímu prostředí a potřebné cirkularitě obalového materiálu PET, chtějí podporovatelé povinných záloh zavést i povinné zálohy např. na mléčné PET lahve (PET lahve od mléka a mléčných produktů)? Vlivy tohoto PET na životní prostředí, či na recyklaci jsou přeci zcela stejné jak u limonád, tak u mléčných produktů. Pokud je však známo, tak zástupci mléčného průmyslu nejsou mezi čtveřicí firem, které zavedení povinných záloh prosazují.
- S ohledem na shora uvedené argumenty není zřejmé, proč by měl stát na jedné straně zavádět při dosavadních velmi dobrých výsledcích stávajícího systému třídění a recyklace povinné zálohy na jeden z nejlépe vyříditelných a nejlépe recyklovatelných materiálů (PET) a proč by se jak stát, tak obalový průmysl, nezaměřili spíše na široké spektrum hůře vyříditelných a hůře recyklovatelných plastů, či materiálů obecně - ve snahách o zajištění lepší a vyšší recyklovatelnosti.
- Při efektivním fungování dosavadního sběru PET lahví v ČR, který dle EKO-KOM dosahuje aktuální hodnoty cca 82%, a s ohledem na ekonomickou hodnotu samotného PET a s tím spojený prakticky nejvyšší zájem o jeho recyklaci v porovnání s ostatními plasty, **nedává zálohování specificky PET lahví z hlediska potřeby zefektivnění recyklace plastů jako celku, v ČR žádnou logiku.**
- Zálohování by splnilo cíle SUP jen tehdy, když by dosáhlo na 90% sběru a současně zahrnuje veškeré nápojové obaly podle SUP, což jsou nejen PET obaly, ale i všechny ostatní druhy polymerů, zejména HDPE, ale i PP a PS, a nejsou to jen obaly na vodu, limonády a pivo, ale i ovocné i zeleninové šťávy a také mléčné nápoje, mléko, kefiry, jogurtové nápoje a další. Pokud by zálohový systém nezahrnul všechny nápoje podle SUP, pak by ty nezalohované obaly musely být i tak vysbírány tříděným sběrem na 90%.
Závěr: Iniciativa „Zálohujme“ řeší výhradně problém samotných výrobců sdružených v této iniciativě, nicméně jejich návrh v žádném případě neřeší problém státu dosáhnout 90% sběru podle směrnice SUP, naopak řešení tohoto problému může povinné zálohování PET lahví logicky významně zkomplikovat.
- Nevyřešená otázka „správce zálohového systému“ (zda půjde o AOS apod.) + otázka nákladů spojených s obsluhou systému.

6. DOPLŇUJÍCÍ KOMENTÁŘE Z PRAXE SVOZOVÝCH A ZPRACOVATELSKÝCH FIREM

- Společnost INCIEN se v původním záměru cíleně zabývá pouze PET lahvemi pro potravinářské účely (minerální, stolní vody, nápoje...). Projekt neřeší ostatní duté obaly PET vůbec (prací, mycí prostředky, hygiena, apod.).

- V dané oblasti již recyklace dlouhodobě probíhá, je dostatečná kapacita recyklačních linek provozovaných přímo na území ČR včetně přímé vazby na zpracovatele recyklátu lokalizované taktéž přímo v ČR (PES vlákna, PET páska, apod.). Tento druh plastového odpadu naopak již nyní vykazuje všechny atributy oběhového hospodářství v plném souladu s normami EU.
- Svozové firmy neodmítají tento druh materiálu (PET lahve) pro recyklaci. Naopak o tuto komoditu dlouhodobě jeví zájem, včetně trvalých a pravidelných dodávek.
- Svozové firmy již nyní spolupracují i s obcemi a městy, které se rozhodly separovat plasty přímo na svých sběrných/separačních dvorech. PET je svážen do zpracovatelských zařízení za účelem recyklace. PET je rovněž dle potřeby tříděn dle barev.
- Na skládkách ani ve spalovnách samozřejmě nekončí významnější množství PET, jak se někdy neodborně a účelově uvádí. Důvod je prostý a velmi dobře pochopitelný. PET je jedna z nejhodnotnějších druhotných surovin. Asi nikdo nebude na skládku nebo do spalovny směřovat druhotnou surovinu, jejíž tržní hodnota se standardně pohybuje mezi 10 000 – 20 000 Kč za tunu materiálu. Proč by někdo něco takového dělal? Navíc jak na skládce, tak i ve spalovně by za odstranění tohoto materiálu musel ještě zaplatit. Navíc od 1.1.2021 na skládku nemůže zcela žádný využitelný plastový (ani kovový) odpad z tříděného sběru, takto je to stanoveno přímo ze zákona. Argument o PET na skládkách je tak spíše účelový a z odborného hlediska je zcela lichý.
- Při zavedení zálohového systému se s vysbíraným materiálem stane to samé jako nyní, tedy bude nadrcen, mechanicky, případně tepelně upraven a připraven jako vstup pro další využití. Z hlediska recyklace tedy není při zavedení záloh žádná přidaná hodnota v rámci nakládání s daným materiálem. Bude se dít prakticky to samé co nyní, jen to bude zajišťovat někdo jiný a bude to mimo obecní systémy, které z toho doposud mají objektivní užitek.
- Podstatným faktem hovořícím v neprospěch zavedení záloh specificky na PET lahve je skutečnost, že PET lahve tvoří reálně tu nejméně problematickou část v komoditě plasty, která jako celek spadá do potřeby plnění evropských recyklačních cílů vztažených ke komunálním odpadům (barevné fólie, směs ostatních plastů = tvrdoplast, PET chemie, apod.). Opatření „zavedení záloh na PET lahve“ tak v širším kontextu potřeby splnění evropských recyklačních cílů v ČR postrádá systémovou logiku.
- Pokud něco dlouhodobě komplikuje a znesnadňuje recyklační procesy PET lahví, pak je to dlouholetý přístup samotných výrobců nápojů k tomu, že produkují obrovská množství různě barevných PET lahví, včetně spousty různých odstínů. Důvodem a jejich motivací je samozřejmě marketing a zaujetí zákazníka, aby si koupil zrovna tu moderní růžovou, nebo svítící zelenou PETku. S efektivní recyklací však nemá takovýto přístup výrobců nic moc společného. Pro recyklaci je široká barevná pestrost jednoznačně komplikujícím faktorem, kterým samotní nápojáři přispívají ke zhoršení materiálové využitelnosti jejich obalových produktů. Podobné je to i u používání nevhodných materiálů pro etikety. Dlouhodobě je známý např. nevhodný příklad etikety z PVC. Takový obal pak není, s ohledem na obsah chloru, vhodný ani pro energetické využití a je vhodný bohužel maximálně na skládku. Toto jsou zcela zbytečné aktivity výrobců, které je třeba z výrobního procesu co nejdříve eliminovat.

7. ZÁVĚR

Negativa možného zavedení zálohového systému na jednocestné PET lahve (podobně též na plechovky) převažují nad možnými pozitivy. V ČR dnes velmi dobře funguje zavedený **system třídění v obcích, jehož účinnost je 82 %**. ČR je v množství vytríděných obalových odpadů na špici členských států EU. **Cíl v evropské směrnici, tedy 77% odděleně sebraných PET lahví k roku 2025, je v současné době již plněn.**

Navazujícího evropského cíle 90% sběru k roku 2029 může být dosaženo ve stávajícím systému třídění, a to jeho dalším rozvojem, větší motivací lidí ke třídění, např. tím, že dojde ke zkrácení donáškové vzdálenosti ke kontejnerům, tedy dalším zahuštěním sběrné sítě, případně širším zavedením tzv. door to door systémů a na něj navazujícího technologického třídění. **Ke zvýšení separace navíc již nový zákonný podklad máme, včetně závazných cílových hodnot, termínů a odpovědných skupin povinných subjektů.** Jak k tomu uvádí EKO-KOM, a.s.: „*Cíle evropských směrnic o odpadech, včetně návratnosti 90 % PET nápojových obalů, je podle našich analýz možné splnit kombinací sběru a dotřídění odpadů.*“¹⁹ Jak v návaznosti na zveřejnění výše zmiňované studie **Centra ekonomických a tržních analýz (CETA)** uvedlo MŽP: „*ČR musí nepochybně také ještě více zahustit síť pro tříděný sběr odpadu. Na MŽP je pak zavést principy rozšířené odpovědnosti výrobce dle nové evropské směrnice k omezení jednorázových plastů, případně prověřit možnost dotřídování komunálního odpadu, což se jeví jako významně levnější varianta než zavádění systému zálohování PET lahví.*“²⁰

Výše citované zkušenosti z Belgie jednoznačně ukazují, že tato cesta dokáže naplnit jak evropské cíle sběru PET lahví, tak evropské cíle využití rPET v nových PET lahvích.

Naopak možné zavedení zálohového systému by mohlo v konečném důsledku negativně ovlivnit dosavadní dobře fungující systém třídění odpadů v obcích.

De-facto by **opatření v podmínkách ČR reálně mohlo působit proti potřebnému navyšování separace a recyklace plastů jako celku a tedy proti naplňování cílů a myšlenek evropského balíčku k oběhovému hospodářství.** Zavedení zálohového systému by rovněž zbytečně komplikovalo situaci obchodníkům a občanům jako takovým. Spotřebiteli by se z pozice státu bralo jeho dlouhodobé osobní právo na volbu, v jakém obalu si ten který produkt koupí. Dosavadním recyklačním firmám, například ze sektoru autopřemyslu, nebo z textilního sektoru, by se uměle brala možnost dosavadního tržního nákupu jimi dlouhodobě úspěšně recyklované druhotné suroviny, kterou potřebují pro své produkty. **Ekonomicky negativně by opatření rovněž zasáhlo obce a také zařízení k nakládání s odpady (dotřídovací linky, zpracovatelská zařízení).**

Nápojový průmysl potřebuje dle evropských směrnic v roce 2025 25 % PET uvedeného na trh, aby splnil cíle pro výrobu nových PET lahví a v roce 2030 30 % PET. Toto množství je zcela bez problémů generovatelné stávajícím systémem třídění komunálních odpadů v obcích a městech, a to ve stávajícím tržním prostředí. Neexistuje objektivní důvod ani celospolečenská potřeba, která by znamenala nutnost omezení dosavadních práv občanů na svobodný nákup zboží a práv ostatních segmentů recyklačního průmyslu na možné nakládání s komoditou PET, či s odpadními kovovými obaly.

¹⁹https://ekonomika.idnes.cz/pet-lahev-plast-odpad-recyklace-trideni-fc1/ekonomika.aspx?c=A181218_202424_ekonomika_mato

²⁰https://www.mzp.cz/cz/news_190606-zalohovani-PET

Po zvážení pro a proti je třeba konstatovat, že pro zavedení zálohového systému nejsou v současné době v ČR převažující objektivní důvody. Je zde rovněž široká řada významných celorepublikových svazových organizací (SMO ČR, AČTO, SVPS, SKS, ČAOH, ČAOBH, a další) které opakovaně předkládají velmi zásadní odborné i celospolečenské argumenty v neprospěch zavádění povinných záloh.

Použitá zdroje informací:

- ¹ <https://www.finance.cz/zpravy/finance/244956-blaha-zalohy-na-pet-lahve-nyni-nejsou-na-poradu-dne/>
- ² Prezentace MŽP ze dne 4. 6. 2019, https://www.mzp.cz/cz/news_190606-zalohovani-PET
- ³ <https://www.novinky.cz/ekonomika/483133-zalohovane-pet-lahve-jsou-opet-na-poradu-dne.html>
- ⁴ <https://www.novinky.cz/ekonomika/483133-zalohovane-pet-lahve-jsou-opet-na-poradu-dne.html>
- ⁵ <https://www.odpady-portal.sk/Dokument/106445/aktualny-vyvoj-a-vplyv-zalohovych-systemov-na-rozsirenu-zodpovednost-vyrobcov.aspx>
- ⁶ <https://www.fostplus.be/en/blog/circularity-in-drinks-packaging-only-way-forward>
- ⁷ www.ekokom.cz
- ⁸ https://hobby.idnes.cz/trideni-odpadky-5plus2-0us-/hobby-domov.aspx?c=A181207_114030_hobby-domov_bma
- ⁹ https://www.mzp.cz/cz/news_190606-zalohovani-PET
- ¹⁰ <https://www.zalohujme.cz/>
- ¹¹ https://www.mzp.cz/cz/news_190606-zalohovani-PET
- ¹² https://www.mzp.cz/cz/news_20211213_Vlada-schvalila-Cirkularni_Cesko_2040
- ¹³ <https://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/zalohovane-pet-lahve-nejsou-v-planu-ministerstva-zivotniho-prostredi.pridejte-je-zada-iniciativa>
- ¹⁴ Studie dopadů zavedení zálohového systému na nápojové obaly z PET Centrum ekonomických a tržních analýz, z.ú. (CETA), 2019, str. 37 [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/news_190606-zalohovani-PET/\\$FILE/Studie_PET_CETA_2019.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/news_190606-zalohovani-PET/$FILE/Studie_PET_CETA_2019.pdf)
- ¹⁵ Studie dopadů zavedení zálohového systému na nápojové obaly z PET Centrum ekonomických a tržních analýz, z.ú. (CETA), 2019, str. 61 [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/news_190606-zalohovani-PET/\\$FILE/Studie_PET_CETA_2019.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/news_190606-zalohovani-PET/$FILE/Studie_PET_CETA_2019.pdf)
- ¹⁶ <https://www.enviweb.cz/120518>
- ¹⁷ Studie dopadů zavedení zálohového systému na nápojové obaly z PET Centrum ekonomických a tržních analýz, z.ú. (CETA), 2019, Příloha č. 9, str. 97 [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/news_190606-zalohovani-PET/\\$FILE/Studie_PET_CETA_2019.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/news_190606-zalohovani-PET/$FILE/Studie_PET_CETA_2019.pdf)
- ¹⁸ <https://www.novinky.cz/ekonomika/468044-zalohovat-pet-lahve-ministerstvo-je-proti.html>
- ¹⁹ https://ekonomika.idnes.cz/pet-lahev-plast-odpad-recyklace-trideni-fe1/ekonomika.aspx?c=A181218_202424_ekonomika_mato
- ²⁰ https://www.mzp.cz/cz/news_190606-zalohovani-PET

Argumentace ke slabým stránkám, nejasnostem a rozporům zpracované studie CETA – Dopady zálohového systému na města a obce v České republice (květen 2022)

1. **Studie neřeší potřebu splnění všech cílů** - Stát je nositelem cca 22 závazných cílů k oběhovému hospodářství. Cíle se týkají komunálních odpadů a musejí být splněny všechny společně. Stát tedy musí řešit přechod na cirkulární ekonomiku v komunálním odpadovém hospodářství komplexně. Studie se však zaměřuje jen na specifické komodity - PET lahve a hliníkové plechovky. Studie, která nezpracovává ekonomické vyhodnocení splnění všech závazných cílů k definovaným rokům, nemá pro stát relevanci.
2. **Dalším podstatným faktem je skutečnost, že zavedení povinných záloh na PET lahve a hliníkové plechovky státu neřeší ani splnění samotných cílů směrnice SUP pro nápojové obaly** – Cíle EU jsou definovány pro nápojové plastové obaly – v systému povinných záloh se však nepočítá s řešením ostatních dotčených obalů např. nápojových HDPE lahví, lahví od džusů, nápojových kartonů s obsahem plastu, lahví od mléka a dalších mléčných nápojů a řady dalších plastových obalů od nápojů. Studie nepočítá s náklady na splnění cílů k těmto obalům. Studie tak nepodává informaci o nákladech ani ve vztahu ke splnění jednoho závazného cíle státu dle SUP.
3. **Studie nezapočítává náklady rizik snížení výkonu třídění ze strany občanů** – Pokud budou muset lidé nosit vypité obaly zpět do obchodů, sníží se jejich ochota nosit další obaly k barevným kontejnerům. Není možné rozvíjet úspěšný, dlouhodobě budovaný dobrovolný systém separace komunálních odpadů v obcích a současně jej nabourávat nesystémovými neodůvodněnými kroky, které narušují důvěru občanů, bez jejichž aktivní účasti na dobrovolném tříděném sběru nelze naplnit cíle cirkulární ekonomiky.
4. **Studie zásadně bagatelizuje dopady na obce a města** – Je třeba si uvědomit, že prakticky všechny obce a města doplácí ze svých rozpočtů prostředky na zajištění cílů nakládání s odpady. Obce jsou tedy ve vztahu k plnění odpadových cílů nákladově v mínusu. Studie prokazuje, že zavedení povinných záloh bude mít k tomuto stavu ještě další negativní dopady na obce a města a že se jejich náklady ještě více prohloubí do mínusu. Dokonce řádově o stovky milionů korun. Toto je klíčové zjištění, kterému však neodpovídají hodnotící komentáře ve studii. Studie tato negativní fakta neakceptovatelným způsobem bagatelizuje.
5. **Studie porovnává historický stav z roku 2020 zcela nesrovnatelný s aktuálním stavem a výhledem do budoucna** - Autoři studie uvádějí, že pracují s daty za rok 2020. Odpadová a obalová legislativa v ČR v roce 2020 byla určována pravidly z roku 2001. S těmi byly spojeny odpovídající náklady. Česká republika však implementovala evropský balíček oběhového hospodářství až od 1.1.2021. Implementována byla řada zcela zásadních nových povinností, které se velmi citelně promítly do nákladů a cen odpadového hospodářství. Aplikace výsledků studie založené na datech roku 2020 jsou pro období po 1.1.2021 použitelné jen velmi omezeně, pokud vůbec.
6. **Studie zcela pominula potřebu řešení a analýzy očekávaného vývoje OH ve vztahu k potřebě splnění všech závazných cílů oběhového hospodářství.**
 - a. Cíle ze zákona o obalech
 - b. Cíle zákona o odpadech
 - c. Cíle SUP a CEP
7. **Studie pracuje s cenami zcela odlišnými od cen v současné době** - Ceny v roce 2020 byly zásadně odlišné od cen aktuálních. K absenci vypovídající hodnoty výsledků studie přispívají zásadní změny vnějšího ekonomického prostředí, například:
 - studie pracuje s tržní cenou separovaných PET láhví 10 Kč/t, avšak reálná hodnota se dnes pohybuje citelně nad 20 Kč/ t, to by ve výsledku zásadně ovlivnilo závěr studie
 - v roce 2022 nastal skokový růst cen PHM o desítky procent,

- v roce 2022 došlo k zásadnímu růstu cen energií a materiálů, zdražily se průmyslové výrobky, vozidla,
- v letech 2021 a v roce 2022 dochází k výraznému navyšování mzdových nákladů,
- inflace dosahuje cca 15%

Studie toto žádným způsobem nezohledňuje.

8. **Studie prokazuje velmi nízkou efektivitu záloh ve vztahu ke změně výsledků nakládání s komunálními odpady z obcí a měst** - Studie sděluje, že negativní ekonomický dopad zavedení povinných záloh na náklady na odpadové hospodářství obcí je cca 2,85 % navýšení. Avšak kvalitativní posun v míře navýšení sběru a recyklace komunálních odpadů, oproti stávajícímu stavu, kdy systém dokáže vytrídit cca 82 % PET lahví, přináší v případě splnění cíle EU ke sběru nápojových obalů na míru 90% změnu v nakládání s komunálními odpady v míře 0,1 – 0,2% ve vztahu k celkovému množství komunálních odpadů, tedy ve vztahu k cca 5 730 tis tun. Faktický dopad zavedení systému povinných záloh je tak evidentně neefektivní v porovnání k míře navýšení nákladů.
9. **Studie nepřesně vykazuje zhoršení příjmů od EKOKOMu na straně obcí** - Pokles příjmu na straně obce z příspěvků od EKO-KOM, kde je uváděno, že z původní hodnoty 68% příspěvku z celkových nákladů 1,44 mld, klesne příjem obce od EKO-KOMu na 56,08%. Vzhledem k tomu, že bude vytríděno méně plastů, musí se toto nižší procento počítat z původní částky nákladů, tzn. 1,44 mld, nikoli z částky navýšené o „ušlý zisk“ z prodeje PET, tzn., že pak by obce obdržely cca 807 MCZK oproti ve studii deklarovaným 1 031 MCZK, resp. 980 MCZK, které odpovídají aktuální situaci roku 2020. Tzn., že je zde zhoršení na příjmové straně obce od EKO-KOMu o 173 MCZK.
1. **Studie nesděluje informaci o výpadku příjmů na straně třídících linek, kdy část z nich vlastní i obce a města** - Výpadek příjmu třídících linek plynoucí z příspěvku EKO-KOMu, kdy studie o tom mlčí, nicméně uvádí, že bude odkloněno 45 204 t ze žlutých popelnic. Tzn., že třídící linky by přišly na vstupu o $45\,204\text{ tun} \times 212 = 9\,583\,000\text{ CZK}$ a dále pak o příspěvek za vytrídění PETu, který se platí na výstupu, tedy cca pro $30\,000\text{ tun} \times 500 = 15\,000\,000\text{ CZK}$, tzn. v sumě dalších cca 24 583 000 MCZK ročně (počítáno v odměnách roku 2022. V roce 2020 byly odměny ze systému společnosti EKO-KOM za PET lahve ještě výrazně vyšší.)
10. **Studie nepočítá s platnou účinností třídící kvótou pro třídíčky plastů ze strany EKOKOMU** - V tuto chvíli není jasné, jak by se plnila kvóta vytríděnosti 40%, pokud by ze systému byly odkloněny PET lahve. Kvóta aktuálně platí a ze studie není jasné, jaké by k tomuto byly obchodně cenové podmínky od EKO-KOMu – toto je dalším nákladem, který se v konečné kalkulaci projeví.
11. Celkově tedy jen ve vztahu k třem výše uvedeným bodům:

a. Výpadek spojený z prodeje PET:	378,5 MCZK
b. Výpadek na příjmu obce od EKO-KOM:	173 MCZK
c. Výpadek příjmu třídících linek od příspěvků EKO-KOM:	24,583 MCZK
d. Celkem ročně:	576,1 MCZK, tzn.

Pokud uvažujeme s cca 10 mil. obyvatel ČR, bylo by to navýšení o 58 CZK/občana, tzn. o 28 CZK více než uvádí studie.

Ke shora uvedeným propočtovým bodům a jejich výslednému finančnímu vyjádření je nicméně dále třeba připočítat skutečně reálné ceny současného stavu, které jsou zásadně vyšší, než v uvažovaném roce 2020.
12. Studie nehodnotí, kdo by v případě zavedení záloh třídícím linkám a obcím hradil náklady spojené se sběrem a dotříděním nápojových PET lahví, které by byly zálohovány a zůstaly v tříděném sběru. EKO-KOM za ně nebude platit, měl by tedy platit nápojový průmysl, který však bude provozovat zálohový systém.

13. **Studie dále nezapočítává náklady na vyvolanou potřebu vracení dotací z již realizovaných projektů**, kde by se díky snížení objemů sváženého a zpracovávaného plastového odpadu nepodařilo dodržet stanovenou udržitelnost projektů.
14. **Snížením množství tříděných a svážených odpadů v obcích o PET lahve a plechovky se obcím vzdálí možnost splnění zákonem stanovených cílů třídění komunálních odpadů, které musí obce vykazovat a plnit k rokům 2025, 2030 a 2035.**
15. **Studie nezapočítává zvýšené náklady obcí na potřebu zajištění větší míry úklidu kolem sběrných nádob v obcích a městech a souvisejícího litteringu.** Pokud budou povinně zálohované PET lahve a plechovky, pak méně přizpůsobiví občané a bezdomovci budou nepochybně prohledávat sběrné nádoby s cílem výděleku. Při tomto prohrabování sběrných nádob dochází k značnému zněčištění okolního prostoru. Odpovědnost a náklady za tyto nové aspekty jednoznačně ponesou obce a města.
16. **Jednotkové náklady současného třídícího systému při zavedení povinných záloh jednoznačně narostou. To studie dostatečně nezohledňuje** - Jednotkové náklady na systém tříděného sběru, který bude muset být tak, či tak intenzifikován, aby splnil všechny závazné evropské cíle státu, by se jednoznačně zavedením povinných záloh navýšily. Pokud ze systému uměle vyvedeme komodity s vysokou pozitivní hodnotou, řádově několika stovek milionů korun, pak se logicky zvednou jednotkové náklady celého systému. Tyto náklady opět ze značné části hradí obce a města, resp. jejich rozpočty.
17. **Prezentace studie neobsahuje potřebné zdroje informací v odpovídajícím rozsahu** - Autoři uvádějí, že analýza byla zpracována na základě veřejně dostupných dat, dat poskytnutých AOS (EKO-KOM, a.s.) a s poskytnutím součinnosti Svazu města a obcí ČR a Sdružení místních samospráv ČR (03-04/2022). Chybí odkazy na konkrétní dokumenty a dohledatelné podklady pro ověření dat. Zřejmé je, že hlavní zdroje dat pocházejí z jednoho dokumentu zveřejněného na stránkách EKO-KOM: *„Ekonomika odpadového hospodářství v roce 2020, 9. 6. 2021, Aktualizováno 16. 9. 2021. Byly doplněny výtěžnosti odpadů za velikostní skupiny a kraje.“*
18. **Není jasné, jak autor studie došel k závěru, že ani aktuální sběr 80% z PET dodaných na trh není dostatečným předpokladem pro splnění budoucích odpadových cílů.** Naopak sběr 80% z PET dodaných na trh je evidentním dokladem dlouhodobé účinnosti systému provozovaného do roku 2020. Uvedeným výsledkem stávajícího systému dokonce ČR plní evropské cíle sběru k roku 2025. Navíc tento systém je nyní obcemi, městy a firmami dále intenzifikován v souladu s novou legislativou a stávajícími strategickými materiály státu, takže se účinnost sběru PET bude i nadále zvyšovat. Systém doposud sebral 8 lahví z 10 uvedených na trh, do roku 2029 má navýšit účinnost sběru o jednu lahev, tedy na 9 lahví z 10. Účastníci stávajícího systému s tímto cílem a jeho splněním v rámci rozvoje stávajícího systému jednoznačně počítají. Zavedení povinných záloh však jde proti dlouhodobě rozvíjeným snahám o rozvoj a intenzifikaci dobrovolného tříděného sběru, který zajišťuje sběr všech komodit (papír, plast, sklo, kov, bioodpad, textil, včetně zpětného odběru elektroodpadu, pneumatik atd.)
19. **Studie opomíjí skutečnost, že obce mají zákonnou povinnost třídit kovové odpady** - Studie uvádí v části zabývající se zpětným odběrem nápojových plechovek, že investice do zvýšení sběru a recyklace (budování sběrné sítě + intenzifikace sběru) jsou nevyhnutelné pro splnění cílů odpadového hospodářství. Ano samozřejmě, ale nezmění na tom nic ani umělé vyjmutí hliníkových plechovek ze současného systému. Studie měla zaznamenat, že nový zákon o odpadech ukládá obcím povinnost zajištění odděleného sběru kovových odpadů jako takových (nejen nápojových kovových obalů). Dále nová legislativa definuje možnost sběru nápojových obalů společně s jinou komoditou, tudíž bez zvláštních nároků na budování speciální sběrné sítě. Tak či tak obce musí zajistit sběr kovových odpadů. Vyjimat z toho

hliníkové plechovky nedává žádný smysl a opět to jen navýší jednotkové náklady na celý systém. Náklady, které nesou obce a města.

20. **Studie se nezabývala jinými aspekty vyvedení PET láhví a plechovek od nápojů ze systému komunální separace recyklovatelných složek odpadů** - Uzavření jednoho druhu separovaných recyklovatelných odpadů do uzavřeného systému mimo tržní prostředí může vést k negativnímu dopadu na tržní prostředí jako takové. Muže vést k ohrožení investic v recyklačním průmyslu, omezení přístupu některých průmyslových sektorů k recyklovatelným druhotným surovinám. Stejně tak může snížit konkurenceschopnost evropského a českého recyklačního průmyslu.
21. Výsledkem studie je sdělení, že: “Ekonomické dopady zavedení zálohového systému na města a obce nejsou kritickou bariérou implementace systému.“ S přihlédnutím k výše uvedeným nedostatkům lze takový závěr velmi těžko přijmout. Z řady výše uvedených argumentů plyne, že je tomu spíše naopak.
22. **Nápojový průmysl potřebuje pro splnění cílů obsahu rPET v nových lahvích 30-35 % PET lahví uvedených na trh. Pokud již nyní stávající systém zajišťuje sběr 80%, pak potřebné množství tvoří menší část, která je již nyní k dispozici v tržním prostředí, kde o něj soutěží všechny recyklační segmenty. Není zde objektivní důvod, proč by právě nápojový průmysl měl dostat takto extrémní benefit od státu, aby 100 % dané komodity bylo zákonem odňato z tržního prostředí a přeměrováno do jednoho preferovaného menšího segmentu průmyslu, pokud je dostatek materiálu pro plnění cílů obsahu rPET na volném trhu.** Všechny ostatní segmenty, včetně obcí a měst, včetně obchodníků, dalších recyklátorů a dalších dotčených subjektů, které se aktivně podílí na zajištění cirkularity daných materiálů, by zavedením povinných záloh byly ze strany státu jednoznačně znevýhodněny, včetně dopadů do investic, které byly dlouhodobě budovány (ze strany obcí, měst, firem).